بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

ئاران

بیرچونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

- شاعیر: محەممەد ئیسماعیل‌نەژاد (م.ئاران)
- بابەت: غەزەلی کوردی
- پەڕبەندی: محەممەد ئیسماعیل‌نەژاد (م.ئاران)
- بڵاوکەرەوە: نووسەر
- چاپی یەکەم: زستانی 1396 (2018)

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١)

داخی دووریت سەوزە وەک باران لە ناخی سینەما

تا ئەبەد دەرناچێ یادت لەم دڵە غەمگینەما

جێی بەتاڵت تاهەتا دیارە لەسەر سەفحەی دڵم

هەروەک ئاسمانی شەوێکی تار لەپڕ مانگی نەما

شینە داخت، حەسرەتت شینتر، نەبوونت شینترین!

گیان، کڵۆڵ و کۆڵەواری ئەم سەرانسەر شینە ما

تاسەباری نیونیگا و زەردەخەنەی ئارامی تۆم

بێقەراری مۆنج ئەدا ئەمشەو لەناو ئەم ژینەما

کێوی بڕوا بوو وجوودی تۆ لە پێدەشتی ئەوین

کەی هەراسم بوو کە لافاو بێ بە لای بنچینەما؟

تەنگ و تاریک داگەڕاوە ئێستە هۆڵی چۆڵی ڕووح

تازە کوا هەستێک کە دەست بێنێ بە پەردەی سینەما؟

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢)

گشت دەر و دەروازەکان داخراوە لێم بۆ کوێ هەڵێم؟

پاک دەلاقە و ڕۆچنەکان بەسراوە لێم بۆ کوێ هەڵێم؟

"خزمی خوێری و ئاشنای ئەحمەق"* ئەتۆشی دەرپەڕاند!

من لە داخ ئەو خەڵکە دەورەی داوە لێم بۆ کوێ هەلێم؟

خۆنەناس و پێنەزانن، ناوبەتاڵ و دڵبەکین

هەست و نەست و هزر و هۆش تاراوە لێم بۆ کوێ هەڵێم؟

"تاکوو هەمبێ هێز و هەتوان و بڕست و بیر و هۆش

دێم و دێم ... "** باوی نەماوە! من دەڵێم بۆ کوێ هەڵێم؟

ئاسمانێکی پەنای ناهێمنی باڵندە بوو

ئێستە سەرپاکی بە پووش گیراوە لێم بۆ کوێ هەڵێم؟

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

وەک شەپۆل تەنیا کەنارم شک دەبرد بۆ سانەوە

شانی کەڤرینی وەها کوتراوە لێم بۆ کوێ هەڵێم؟

خۆم خزاندە تووڵەزێک دوور بم لە چاوی نامرۆڤ

قوفڵ و میلەی ئاسنیش بێزراوە لێم بۆ کوێ هەڵێم؟

تا هەرێمی خۆشی منداڵی بە شوێن شێعرا دەچووم

دەفتەر و دێڕ و وشەش تۆراوە لێم بۆ کوێ هەڵێم؟

ڕادەکا لەم چۆڵەوارە ئەو کەسەی خۆی خۆش دەوێت

ڕووحی ڕۆیین وەک بڵێی دزراوە لێم بۆ کوێ هەڵێم؟

* و ** ئاماژەن بۆ هەندێک شێعری مامۆستا هێمن.

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣)

بڵێی دوبارە نەبینێتەوە لکی تەمەنم

چرۆیەکی گەڵێ تازە دڵی پێ ڕابژەنم؟

بڵێی دوبارە خەوێکی خودایـی دڵم نەباتەوە تا

لە تەشقی ئەشق و ژیان باڵ بگرم و پێ بکەنم؟

بڵێی دوبارە لە خاکی ڕەشی غەریبیدا

بە خەونی سەوزی ئەتۆوە شەوێکی ڕانەچەنم؟

بڵێی نەبینمەوە دیسان ئەوینی تۆ ڕۆژێک

هەتا ببینمەوە خۆم و تەونی تەمەنمی پێ بتەنم؟

بڵێی هەڵمنەگرێ بای خەیاڵ و نەچمەوە تا

ئەوێ دەمێ کە ئەشق هات و گۆڕیی بەرگی تەنم؟

بڵێی نیگایەکی پڕپڕ لە میهرەبانی و سۆز

دەمێ نەبێتەوە میوانی گیانی پڕ وەزەنم؟

بڵێی دوبارە نەنیشێتەوە مەلی زەردەی

لەسەر گەڵای تەڕی دیدە و تەلی دڵی ڕەبەنم؟

بڵێی نەبیسمەوە هۆرەی گەشێنەری دەنگی

یەکەم وشەی نەڕەوێنێ هەموو تەمی زەمەنم؟

بڵێی دوبارە نەنووسێتەوە هەموو ڕووحم

لەسەر ڕووپەلی ژین شێعر نەهێڵێ هەڵبکەنم؟

بڵێی هەتاکوو چ وێرانەیەک ببا ڕووحم؟

لە کێهە بەندەری تاریک فڕێی بدا بەدەنم؟

هەتاکوو کوێ بە برینم بڵێی بهێنێ ڕا

بە خەنجەری چ خەیاڵێک بکێڵێ زەردەخەنم؟

بڵێی دوبارە پەشێوم نەکاتەوە بسکی

لەنێو شەتاوی قژیدا نەشۆرێ بەرجەوەنم؟

بڵێی لە باوەشی بگرم کەنیشکی ئازادی

بە ئاوەدانی ببینم بەهەشتەکەی وەتەنم؟

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤)

من لە ئاسمانی ئەوین هەور و هەساوم گەرەکە
بەقەرا ڕۆچنەیەک تیشکی هەتاوم گەرەکە
لە بەشی خۆم پترم ناوێ هەتا لێرە دەژیم
چەن چپە و ماچ و بزە و سیلەیی چاوم گەرەکە
من لە شارێک کە تژی ڕەنگ و بەرامە و بۆنە
لێوی ئاڵ و مەمی کاڵ و کەزیی خاوم گەرەکە
لە زەمانەی شەل و شێواو چەمەڕای هیچ ناکەم
لە ژیان مشتێ هەوا و بستێ کڵاوم گەرەکە
لەسەر ئەو جادە هەموو جۆر کەسی لێ ڕادەبرێ
دەمێ نووچدان و وچان، سانەوە، کاوم گەرەکە
بۆ چمە ناوی زل و شاری بەتاڵ و وێران؟
گوندی پڕ خێر و بە بێر، مێرگ و بەراوم گەرەکە
مافی خۆمم دەوێ ڕازی بەوە نیم حەق بخورێ
بۆ وڵات و گەلی خۆم ئاشتی تەواوم گەرەکە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥)

شەو و ڕۆژ لێرە گڵی گۆڕەکەمم داوەتەوە

تا بزانی نییە چارەم: سەری خۆم ناوەتەوە!

خەبەرت لێم نییە تۆ بۆیە وەها بێخەبەرم

شوێنم هەڵبگرە هەتا سێبەرەکەم ماوەتەوە

لێرە نی تاکوو بزانی بە هەنیسکی سڕەوە

دەفتەری بیرەوەری و تاسەتم هەڵداوەتەوە

هەموو سیروانی سروشکم لەدوا ناردی بەڵام

چەمی وشکم ئەوە زەریای خەمی تێ زاوەتەوە

ناگرم تازە لە گوێ قەول و بەڵێنی ڕاستت

قەدی ئەلفم وەکوو دال ئێستە کە چەوتاوەتەوە

لێرە نی تاکوو بزانی چ دەچێژێ دڵەکەم

لەبەر ئەو بارەشی مەرگە چەنێ چەوساوەتەوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

لێرە نی تاکوو ببینی هەموو شەو تەنیاییم

چەن کەڕەت پڕ بە گەرووی وشکەوە هێناوەتەوە

چوومە لای دوکتور و پێم گوت کە دڵم دێشێ جەناب

کەسنەناس کۆڵێ حەب و شەربەتی پێچاوەتەوە

ئەوە ئێستاکە لەگەڵ قشقەڕەکان ئاودەنگم

تا هەڵۆم دیوە لەسەر ماکەرێ سووڕاوەتەوە

بە هەزار شێوە بە خەم ماڵی وەفام پێکەوە نا

بۆ هەزار و یەکەمین جارە کە ڕووخاوەتەوە

وەرە بیخوێنەوە هەڵبەستی تەڕ و تازەی ئەوین

دێڕ بە دێڕی کە بە خوێنی دڵە نووسراوەتەوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٦)

پەری! دەمێکەیە بۆ ئیشقی تۆ کەژاوەیە دڵ

دەمێکەیە چەمەڕای تیشکی ئەم دوو چاوەیە دڵ

پەشێو و بێکەسی هەڵبەستی دووری باڵاتم

بە خۆری ڕوومەتی تۆ هێمن و حەساوەیە دڵ

کە لا نەدەی لە ڕوو بسکی ڕەش و درێژی بەخەم

هەوارێکی چ خاڵی، کپ و کەلاوەیە دڵ

دەمێکی دیکە ببینم گزنگی ڕوخسارت

هەتا هەمیشە هەتیوێکی ئەم هەتاوەیە دڵ

ئەوە منم پەری! شێتی نەدیتنی چاوت

ئەوینی تۆم گەرەکە و مەستی ئەم شەراوەیە دڵ

لە قوڵکی کوڵمی ئەتۆدایە ون بووە بیرم

لە بیری بەرزی ئەتۆیە کەوا شەکاوەیە دڵ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

دەروونم ئەوا دەگرێت و دەسووتێ ماوەیەکە

کوڵۆشی وشکی بن ئەم ئاگرە هەڵکراوەیە دڵ

پەری! دەزانی ئەوین گەر نەبێ منیش مردووم؟

لە خۆشەویستی ئەتۆ گوڵشەنی گەشاوەیە دڵ!

پەری دەزانی چ بێوێنەیە بە تۆوە ژیان؟

بە تۆوە چەن مەزن و بێوەی و کراوەیە دڵ؟

ئەوین ئەگەر سەرەتێک هەڵنەکاتەوە گیانم

وەکوو گلۆڤەبەنێکی گرێدراوەیە دڵ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٧)

وەرەوە تا وەڕەزی دەرچێ بە تۆ گیانی غەزەل

بەسەرم کاتەوە دیسانەکە بارانی غەزەل

دەفتەری بیرەوەریم خاڵییە وا ماوەیەکە

دڵ و دەست و دەم و لێوم بەرە بۆ ژوانی غەزەل

پێ بە مانگ ئەو ژنە ئاشقەمە کە بە تاسەی تۆیە

وەرە تا گشت ڕەگی ژین تێی بگەڕێ ژانی غەزەل

ماڵی دڵتەنگی و تەنیایی بەجێ بێڵە کەسم

ڕوو لە شاری دڵەکەم کە و ببە میوانی غەزەل

پەنجەرەی ڕووحم ئەوا پاکی لەسەر هەستن و واز

گوڵی تۆ تا بگەشێنێتەوە گوڵدانی غەزەل

بە بڵێسەی گڕی دڵداری دەروون دانەییسێ

سەری هەڵناگرێ بەم ئەسرەوە سیروانی غەزەل

لە غەمی تۆوەیە گەر خاوەنی موڵکی خۆشیم

خۆری ئازادییە بۆم هەڵدێ لە زیندانی غەزەل

بیرچونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

شیری شێعری بە مناڵی کە مژیوە دەمی من

حوکمی بۆ بدرێ دەبوو دایە بە تاوانی غەزەل

چارەنووسی گەلی کوردیش کە بەدەس خۆی بوایە

بە هەواری حەزی خۆی گەیشتبوو کاروانی غەزەل

لەوەتا هات و نەهاتە سەفەری سەوزی گەڵا

ترسی ڕێی نیشتووە لێ کۆڵبەری زستانی غەزەل

هەوی دڵ نایەتەوە گەر نەیەوە نێو ژینم

هەمە هیوا دەمێ تۆ بێیەوە هەیوانی غەزەل

تا گەرم بێتەوە دەست و دڵی هەستی بەستووی

گیانی ئارانی، وشە، کردوە بە قوربانی غەزەل

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٨)

لەناو کالانی شەرما شیری ئەبرۆ هەڵبکێشە
دڵم! ڕووحم، هەتا لێوی بەپشکۆ هەڵبکێشە
نەخۆشێکی گرانبارم هەموو گیانم شەوێک تۆ
لە دەریاچەی فرۆ و هەنگوین و لیمۆ هەڵبکێشە
وەرە و قەندی دوو لێوت تەڕ کە بەو چایەی دەمی من
بڵێ کەمتر هەنسک و ئاهی پڕسۆ هەڵبکێشە
لەسەر مەمکی چەپی خۆت دابنێ دەستی بزۆزم
بژاری ڕۆژگارم سا بڵێ بۆ هەڵبکێشە
لە ئامێزت وەرێنە باوەشی دەرد و پەژارەم
هەتا میعراجی جوانی، گیان بە پەرجۆ هەڵبکێشە
بلاوێنە بە پرچی تەڕ دڵەی شێت و پەشێوم
پشووم هەر شەو لە بۆی ڕیحان و شەوبۆ هەڵبکێشە

بەبێ تۆ بزر و ناپەیدایە لووتکەی ئەو ژیانە

وەرە و هەستم لە ماچێکی دەم ئاسۆ هەڵبکێشە

دەترسم ئاخری ڕووحم لە بێتۆیی بخنکێ

لە گێژاوی ئەویندا گیانی نغرۆ هەڵبکێشە

لە دووری خۆت ئەگەر ویستت بە حاڵی من بزانی

بەسەر کرداری بوونا دوو خەتی تێکەڵ بکێشە

بە تاڵانت کە برد سەرجەم چرۆی وەرزی بەهارم

لەسەر سەفحەی ژیان وێنەی گەڵای زەردەڵ بکێشە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٩)

خۆزگە ئەو ڕۆژە کە دەمدی لەگەڵی پێ نەکەنیبام
لە یەکەم چرکەوە دڵتەنگی دڵی ڕێک نەگوشیبام
خۆزگە هەروا هەموو خۆمم نەدەنا مشتی ئەوینی
کە لەبەر پێی دڵی بەردی نە وەها نزم و نەوی بام
خوزگە ئەو ڕۆژە خودا سانی گیانی دەمێ ڕانا
بەهەوای ئەم دەم و لێو و قەد و شێوەی نەشنیبام
خۆزگە جارجارێ بە نابێ و نییە دەدوام دەگەڵیدا
تاوەکوو ئێستە لەبۆ "ئا"یەکی ئاوا نەفڕیبام
تەمەنم هێندە بەخۆڕایی هەتا تێ نەپەڕیبا
لە هەموو قوژبن و قۆناغی ئەشق تێ فکرییام
خۆزگە ڕۆژێ ئەمنیش هەروەکوو خەڵکانی حەساوە
بە زمانی حەزی خۆم لەم بەری دنیایە گەییبام
چ دەبوو وەندە "پەشێو"ی نەبێ پرچی تەڕی شێعرم
وەکوو "بێکەس" ئەمنیش گیان و دڵ و گشت کەسی وی بام

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

کە هەڵۆی ئەم دەر و ناوەم گەڕ و بێکەڵکە دەدیتن

وەکوو قاڵاوێ دەبوو لەم زەل و زۆنگانە قڕییام

کە تەبا و هێندە ڕەبان زام و دەبان پێکەوە لێرە

لەسەر ئەم خوێنە ڕژاوە نەدەبوو وەندە شەقی بام

دۆست و دوژمن کە بە هیچ بارێ لەبۆم هەڵنەوەژێرا

خۆزگە زۆر حیز و سڵامەت لە ژیان داسەکنییام

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١٠)

پەنام داتێ ئەگەر ساتێ پەرەنگی گوارەکەی تۆ

لە گوێ دەگرم بە گیان و دڵ هەموو گوفتارەکەی تۆ

تەنافی گەردنت تا هەڵبخەی ئاوا بە ڕووتی

خەیاڵم هەڵدەواسم هەر لەپای سێدارەکەی تۆ

بنۆشی تا بە گیانت جارێ ئەو چایەی دەمی من

دڵم دەتوێتەوە بۆ قەندی شێوەزارەکەی تۆ

لەسەر شیلەی ئەوینت تا بنیشێ مێشی شێعرم

دەترسم هەڵفڕێ زوو هەستە بێ ئازارەکەی تۆ

کە بەژنی خۆش تراشیوت دەبینم ڕادەمێنم

وەکوو مێوم لەبەر تەرزە بە لەنجەولارەکەی تۆ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

له شانم دادەمێنم شانە بێنێ بێنی خۆشت

نەمێنی وا نەماوم بۆ دەمی دیدارەکەی تۆ

سەری هەڵداوە تا گۆی مەڕمەڕین لەو بن کراسەت

سەری هەڵنایە سەرواشم لە ئاست شاکارەکەی تۆ

بە ڕەنگی ئاڵ مەڕەنگێنە دوو لێوی تەڕ کە ڕووحم

بە ڕۆژی ڕوون نەچێ بۆ ماچی جاروبارەکەی تۆ

لە دەوری گەردنت ئەڵقەی کە دا ڕەشماری پرچت

گوتم ناگا ئیتر دەستم بە باڵای دارەکەی تۆ

بە بەرگی تەنگ حەریری سێوەڕەی لەش داپۆشە

کە عەیبی دابشارێ شاعیرە بێعارەکەی تۆ

سەری کوڵمەت بسووتێنێ هەموو هەستی سەراپا

لە مەرجی گیان بە موو گەر لابدا دڵدارەکەی تۆ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١١)

دڵتەنگم و دڵ داوەتی ئەم شینە دەگێڕێ

تەنیام و پشوو گۆنگەڵی ئەم ژینە دەگێڕێ

بەینێکە قسە بەینی نییە بێ بە دەممدا

بێدەنگییە ئەم سۆز و دەم و بینە دەگێڕێ

دڵ مەیلی قسە و دواندنی ئێستاکە نەماوە

بێزارییە ئەم زارییە سەنگینە دەگێڕێ

دنیا بگەڕێی وەک منی دڵتەنگ نییە تێدا

ئاهی منە ئەم ئاشە لەمێژینە دەگێڕێ

دەردت کە بزانێ ئەوی ئاواڵی بە نێوە

بەزمی شەوی بەم گێژەوی ئەسرینە دەگێڕێ

شەو هێندە غەم و حەسرەتی بێتۆیی دەکێشم

ڕۆژ چاوی لەدوای ئەم دڵە بێ تینە دەگێڕێ

گەر هاتەوە ئەمجارە بڵێن پێی: ئەرێ! دۆڕام

لەم دامەیە ئەم داشە بە دۆمینە دەگێڕێ

هێندە وەڕەزی کردووە ئەم ژینە زگارە

گیانی لەسەر ئەم دوو خەتە نووسینە دەگێڕێ

وا ئاوری تێ بەربووە جەرگی لە غەزەلدا

دەستی لە بەرۆک و مەم و ناوسینە دەگێڕێ

هەرچەند لە کزی داوە چرای شێعری ئەوینی

هەر دێت و دەچێ قەڵسە لە ئەم ژینە دەگێڕێ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١٢)

تۆ بێژی خودا! ئەو خەبەرەم کەنگێ بگاتێ؟

ئەو نووچە نوێیەم چ کەسێک بێژی بداتێ؟

عومرێکە لەبۆ بیستنی وا چاوەنوارم

عومرێک؛ ئەوە یانی هەموو کات و دەم و ساتێ!

کوانێ؟ تەتەرێ، پەیکێ، پەیامهێنێ کە بێت و

بۆ گیانی بە هیوا و چەمەڕا بێنێ خەڵاتێ

دەربایسی وەی نیم کە هەواڵێکی چلۆنە

دەربایسی وەم زۆر لەسەرەخۆ و بە سوباتێ⬇

ڕۆژێ، شەوێ، وەختێ، چ درەنگ بێت و چ زوو بێت

لەم چۆڵە هەوارە خەبەرێکم پێ بگاتێ

دەردێکی گەلێک تاڵ و گرانە کە نەبیستی

ئیتر قسەیەک، باس و هەواڵێ ،خەبەراتێ

چەن ئەستەمە ژین یەکسەرە شێوازی نەگۆڕێ

ئەمڕۆ وەکوو دوێنێ بێ سبەی وەک هەموو کاتێ!

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١٣)

مزگێنییێکی تازە و وەرزێکی سەوز لە گیاندا

لێکدانەوەی خەوێک و ماچێکی تەڕ لە ژواندا

دیداری دوو هەسێڵ و ڕووتبوونەی ئەوینێک

ئەنگووتنی خەیاڵت لە تیشکی بەربەیاندا

مزگێنییێکی خۆش و تەقڵە و جلیتی سواران

تەوقەی شەڕاب و شێعرە لە ڕووپەڕی ژیاندا

دەسگرتنی دوو پیاڵە و هاڵاوی بەیت و باوان

دانیشتنێکی سادە و لە سووچی هەورەباندا

وچانی ڕۆژژمێر و لکانەوەی گەڵاکان

مانشێتی بێگوزارشت لە ماڵپەڕی زەماندا

گەڕانەوەی دلۆپە بۆ باوەشی زرێبار

گیرسانی حەوزەگەورە لە کۆشی ئاسماندا

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

پیاسەڕێی شەقام و خولانەوەی دوو قۆڵی

ئامێز و هەڵگلۆڤین لە خەڵوەتی شەواندا

.

.

.

دەتلامەوە بە یادت بەم خەون و بەم خەیاڵە

لەپڕ زرەی پەیامێک، خەون و خەوی بە گ...اندا

(١٤)

لەبەر دەلاقەکە دانیشتبوو بە خەمگینی

نیگای دەدزیەوە تا کەس نەبینێ ئەسرینی

لە پشتی پەنجەرەیەک مانەوە هەتاکوو ئەبەد

هەمیشە بەرجەوەنێک و یەک جیهانبینی!

ژیانی وا چ دووپاتە و گرانە، چەندە بەتاڵ!

ئەوەی گەرەکتە تەواو دڵنیا بی نابینی!

وەکوو قەتارێ کە مەحکوومە هەر بە یەک ڕێگا

چ سارد و بێ برەو و خۆڵەمێشییە ژینی!

"دەڕۆم بەیانییەک و ناگەڕێمەوە ئیتر"

وەهای بە خۆی گوت و هەستا لە سووچی پەرژینی

پرێسکەییێکی لە خەون و خەیاڵی سوور و سپی

بە توندی بەست و تەیار تاکوو کاتی ڕۆیینی!

******

لە بەربەیانییەکی لێڵ و ساردی زستاندا

تفەنگ بە شانەوە بازێک فڕی بە ئاسماندا

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١٥)

ئەو پیرم و ئەو شێخم و ئەو ڕێبەری ڕووحم

ئەو خۆرم و ئەو خەونم و ئەو سێبەری ڕووحم

من بێکەس و دڵتەنگ و غەریبێکی بەتەنیا و

ئەو یاری وەفادار و کەس و دڵبەری ڕووحم

من سووکەپەڕێکی وەڕەز و پەستی لەبەر با و

ئەو باڵ و پەڕ و هێز و وزەی کێشەری ڕووحم

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

من وردەمەلێکی پەڕەوازەی حەپەساو و
ئەو دانە و هێلانە و هیوادەری ڕووحم
ئەی ئەشق و ئەویندای کە بارانی هەمیشەی!
تۆی وەرزی نوێی ڕۆشنی دەشت و دەری ڕووحم
جارێکی دی پێم جیلوەیەکی جوان بنوێنە
جوانیی ببڕێ تا بە جیهان و بەری ڕووحم
هەرچەندە نەهاتیم بوو بەسەرهاتی نەهاتت
هاتوومەوە دیسانەکە تا بەردەری ڕووحم
هیچ ئاوەز و هزرین و شەپۆلێکی فکر، بێت
ناتوانێ کە بشکێنێ هەموو لەمپەری ڕووحم

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١٦)

"بۆ دەستەکانت کە مەبەستی تازەمن"

تا بە دەستی تۆ نەگا میوەی تەڕی هەڵبەستەکەم

کوا لە ژیندا شین دەبێ ویشکەنەمامی دەستەکەم

وەک بیانووی گەرم و تازەن دەستی نەرم و ناسکت

دەیگرم هەردەم هەتاکوو گیان بە تۆ پەیوەست ئەکەم

پێوە بووم هێند تەڕ بە دەستی پڕ لە ئەشق و سۆزتەوە

لێوە بووم هاکا لەپڕ وەک سێوەسوورەی هەستەکەم

پردی دەستت هەڵدەبەستێ بۆم سروودی ژینەوە

تاوەکوو گرتوومە، گرتوویە دڵە بەدمەستەکەم

چەشنی دوو جادەی بەپێچن وا لە کوێستانی ژیان

یا لە دەشتی بیر و باوەڕدا چەمی هەڵوێستەکەم

دێن و ڕادەبرن وەکوو ڕووبار لە هەر دوو لامەوە

پێک دەهێنن پردی بوون و باوەشێک بۆ جەستەکەم

دوو قەسیدەن دەستەکانت بۆ غەزەلبارانی ڕووح

یا نە سەروای سەر بە ئاسمانی سروود و بەستەکەم

دەستی تۆ دەگرم هەتاکوو ژین درێژە پێ بدەم

هەرچی دەردە ئەی خودا دوور بێت و یا لەو دەستە، کەم!

بیرچونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١٧)

شەو بێت و ئەتۆ بی و دڵەکەی شێتی شەڕابم

پێم خۆش نییە تا ڕۆژی حەشر لەو خەوە ڕابم

تۆ بێی و لەبەر ڕووحی منی کەی ئەبەدییەت

دەربەستی چ نیم هەر وەدەزانم کە خودا بم

گەر تیشکی هەبوونت بتەنێ خەڵوەتی لەحزەم

تا دوادەمی ئاویلکە دەبا لەم خەوەدا بم

با چرکە نەکا ئەو خول و چرکەی کە لە لامی

ڕاوەستێ زەمان، چەق لە دەقی چاوەکەتا بم

نامەردم ئەگەر بێجگە لە تۆ، تۆم نە گەرەک بێت

بۆ چیمە کە بێتۆیەکی خۆویستی غەڕا بم؟

(١٨)

هۆ ماسییەکەی شەنگ و بە ڕەنگی ڕوحی شەیدا

ئەشقت بە ژیان دەنگ و بە گیان خەون و نەشەی دا

تا "هات"ی هەمیشەی تەمەنی شێت ببێ پەیدا

تۆ هاتی چ مەستانە بەنێو بەحری بێپەیدا

ئەم جیلوەیە، شێعری چ خودایەک بوو بە مەیدا

ئەو دەردە دەوایەک بوو کەوا مەستی بە مەیدا

دەریا بە زرێیارتەوە پەرماوە بە خۆیدا

ئەو چاوە ڕەشەی دیوە کە هەر ماوە لە خۆیدا

وەک «نالی» کە نالە لە قەڵەم،ناڵە لە نەیدا

«ئاران» وەکوو خۆی ماوە لە تاران و لە ڕەیدا

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(١٩)

بسکت بە دەسی باوە بوو بەم بۆنەوە هاتم

من مردوو ئەتۆ زیندوو، گوڵم! چۆنی حەیاتم؟!

یادت لە یەکەم ڕۆژەوە تا ئێرە لەگەڵمە

تۆ هەر لە خەوم دای و بە ئەم خەونەوە هاتم

دەنگت دەزرینگاوە لە گوێی گیانی خەواڵووم

ڕووحم دەپرینگاوە لە هەڵکەوتی وەفاتم

بەو ودمەوە باخێوێ مەسیحی دەمی تۆ گەر

هاکا بڕەوێ ڕایەڵ و پۆی تەونی نەهاتم

بەو دەستە ئەگەر بگری لە مشت خاکی مەزارم

دیسان گوڕوو دەگرێتەوە گیانی کش و ماتم

بۆ باس و هەواڵی گوزەری تۆیە عەزیزم

گۆڕخانە کە دەشکێنێ سکووتی دەم و کاتم

فەرموو بە وەفا ڕابڕە تاوێ کە ببینی

بۆ ژین بە خەفەت نیم و بە قوربانی وەفاتم

ئەو خەڵکە دەیانگوت کە ئەتۆ نەخشی خودا بووی

نازانن ئەتۆ هاتی خودات کردە خەڵاتم

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بەو چاوە کە چاوەی ئەزەلی مێهر و وەفایە

ڕووناکی کە گۆڕی شەوی تاریکەسەلاتم

عومرێکە وەکی مردوو کڕ و مات و بەبێدەنگ

لەم خاکی دەرە چاولەبەری ترپەیی پاتم

خۆم و دڵ و ڕووحم شەو و ڕۆ نوقمی خومارین

گەر سووکەسەرنجێکت هەبێ مەستی نیگاتم

لەم بەردەرە نارۆم و بەری نادەمەوە دەست

تا قامی قیامەت بەخودا هەر بەتەماتم

قەت ڕازی بە ئازاری دڵ و دەستی کەسێ نیم

ئەو ساتە دڵم خۆشە بەتەنیا کە لە لاتم

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢٠)

ئەشق دەکووژن و وانەی وەفا دەڵێنەوە پێت

ژیان دەنێژن و بەستەی سەفا دەڵێنەوە پێت

ئەوەی خودا قەتی حەز لێ نییە و گرینگ نییە لای

هەمووی بەجارێ بە ناوی خودا دەڵێنەوە پێت

بە دەمتەوە دەکەنن، دەس دەنێنە ناو دەستت

قسەی چرووکی گەلێ سووک لەدوا دەڵێنەوە پێت

ئەگەر برینی دڵت ئاوەڵا بکەی بۆیان

جگە کولاندنەوە چیدی چما دەڵێنەوە پێت؟

نەیار و دوژمن و گورگن لە پێستی دۆستیدا

کە ئەرک و سۆزی برا بۆ برا دەڵێنەوە پێت

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢١)

هەراسی هەینییەکی دی و نەبوونی تۆ دیسان

هوروژمی بیرەوەری و یادی ڕوونی تۆ دیسان

تەوژمی ژانی غەریبی و دڵەی هەژاری خۆم

گوشاری گورچوبڕی زامی چوونی تۆ دیسان

تەنینەوەی دەر و دیواری ڕووح بە دڵتەنگی و

ڕنینەوەی خەم و ئازاری ژین بە بێدەنگی و

پەڕینەوەی وەڕەزیی گیان لە بەندەری سەبر و

چڕینەوەی گەڕەلاوژەی هەبوون بەڕووی قەبر و

ڕمانی تاوەرەکانی حەز و بزەی جوانی و

نەمانی هیچ تەوەرێکی ئەوینی ئینسانی و

هەڵاوەسانی غەم و جەزرەبەی پەسیوی دڵ و

بەبادرانی هەموو ئارەزووی هەتیوی دڵ و

لە شووشەیەک دەچم ئێستا شکاو لە سەد لاوە

لە لاپەڕێک دەچم ئێستا دڕاو بە دەم باوە

دەلاقەییێکی قەتیسبووم کە ناکرێتەوە قەت

کەلاوەییێکی لەبیرچووم کە ناژییێتەوە قەت

چ مردووخانەیەکی پڕ مەترسی داییسان

هەراسی هەینییەکی دی و نەبوونی تۆ دیسان

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢٢)

لەعنەت لە ئێمە بێ کە بەرەوپاش کشاینەوە

دەنگمان نەدا بە ڕۆیشتن و هەر لێرە ماینەوە

ترسێکی وێڵ و مۆن دڵی ئێمەی بەڕێ دەکرد

بێ هیچ بەرایی یا سەرەتایەک گەڕاینەوە!

لەعنەت لە من لە تۆ لە قسە و قەولی پڕ درۆ

لەم کەوڵە کۆن و تەنگەبەرەی تێی خزاینەوە

من دیلی دەستی تۆم و ئەتۆ دیلی دەستی من

لەم گرتووخانە گەورەیەدا بەستراینەوە

لەم جەغزی ناوبەتاڵی غەریبییەدا وەکوو

دوو میلی کاتژمێرێ بەبێ هۆ خولاینەوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢٣)

دڵتەنگم و دڵ مەیلی قسەی ئێستێ نەماوە
بێزارییە بەم ڕووحە بە ئازارە بڕاوە
بێدەنگم و پێم خۆش نییە هیچکەس بدوێنم
بەینێکە نەفەس بەینی لەگەڵما کز و خاوە
عالەم بگەڕێی وەک ئەوی دڵتەنگ نییە تێدا
دەرد و خەمی عالەم بە دڵی کەیلی دراوە
شەو هێندە غەم و حەسرەتی بێتۆیی دەکێشێ
ئاوارەیە ڕۆژ وەندە بە دوویدا کە گەڕاوە
بێزارییە ئەم زارییە بێدەنگە دەگێڕێ
بەیت و غەزەلی هەستی هەموو خوێن و زووخاوە
وا باشە لە ئەم شارە بە دەردی کە نەزانن
دەیکۆڵنەوە لێی خەڵکی دەنا پاک دەکولاوە
هەر کەس بە خەم و دەردی دڵی خۆیەوە دەگری
یەک کۆڵبەرە یەک بێکەسە یەک کاری کراوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢٤)

ساقیا مەی نامگرێ کۆنەبرین بۆ کوێ بەرم؟!

ڕوو لەهەر لایێ دەکەم تووشی پەژارە و نەشتەرم

بادەیێکم پێ دەوێ تاکوو حەشر هۆشم ببا

ڕێگەیێکم پێ نیشان دە تاوەکوو ڕووح دەربەرم

پڕ بە دڵ دەگریم لەگەڵ شووشەی دڵی چڕژاوی خۆم

تۆش بە هاوارم نەگەی دەینێتەوە مەینەت، سەرم!

کەوتە بەرپێی گابنەی دڵتەنگی مەزرای چارەنووس

بۆیە سەرجەم خەتتی خوارە، خوار و ژووری دەفتەرم

داوەڵی تەنیایی هێندە لێ چەقا مەزرای ژیان

قشقەڕەی مردن نەبێ لێی ناقڕێ دەورووبەرم

دێڕی بێدەنگی وەها دەوری دڵی داماوی دا

ئەستەمە ئیتر لەگەڵما بێ تەنانەت سێبەرم

بادەکەت دادی منی پێ نادرێ نا ساقیا

جامەکەت با پڕ بەڵام من ناگرێ نا ساقیا

نامگرێ تا دوور کەوێ لێم ساتێ ئازاری فکر

نایگرم مەستی دەمێک تا نەچمە نێو شاری فکر

من بە دەردی بێ دەوا و دەرمانەوە دەتلێمەوە

بۆ خەمی بێخاوەنی ئەم خۆمەیە دەخولێمەوە

ئەم برینە، تازە سارێژ ناکرێ نا ساقیا

ئەم بڵێسە تازەیە، دانامرێ نا ساقیا

تۆ لە کوێ بووی ئەو دەمەی وادەی بوو بۆ ژوانی فکر

سەد چەلی مردن دەچێژا بۆ چەلێ زانی فکر

ئێستە تەنیا بادەیێکی پڕ لە مەستی پێ دەوێ

بێ مەی و بادە، کولۆکۆی ئەم دڵەی داناکەوێ

پڕ لە جۆشی مەی بکە بۆی، کاسەڵەی کۆنی شەرم

تا وەکوو دیسان دڵی دابێتەوە گەرمی گەرم

یا دەنا تا ڕۆژی مەحشەر دەس لە ئێخەی بەردەوە

با بژی تەنیا و بەتەنیا، مات و بێدەنگ وەک تەرم

یا دەنا دایم بە دەنگی بەرزەوە هاوار ئەکا:

ساقیا مەی نامگرێ کۆنەبرین بۆ کوێ بەرم؟!

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢٥)

خۆزگە منداڵی سەرێ تر بگەڕابایەتەوە

دەرسی ئەو دەورەیەمان دەورە بکردایەتەوە

پێستەگا و سیرمەسەگێکی کە لە دڵ ئاڵاوە

دابماڵرایە بە یەگجاری بگورایەتەوە

نەرمەئامێرەکی هەستۆک و بزۆز بوو ئەودەم

دڵی بێ کەڵک و کەرەم خۆزگە کە چاک بوایەتەوە

هێندە ژەنگی زەمەن و غەوری تەمەن نیشتووە لێی

چاوی هەڵنایە بە حاڵ ماوە وەدەنگ نایەتەوە

چ حەسارێکی بەرین و چ هەرێمێکی نیان

خۆزگە! منداڵی، بەتاو تاوێ بهاتایەتەوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

چەشنی شارێک بوو گەلێ خۆش و ڕەها پڕ لە نەوا
گەڕەکی گیان، ئەگەر ئەو سێبەری مابایەتەوە
ئێستە ئەمما ئەوە ئێمەین و کەلاوەی ڕووخاو
ئەوە ئێمەین و لەسەر سینگی زەمان داکوتراو
ئێمە مشتێ چڵ و چێوی ڕەش و ڕووتی حەپەساو
ئێمە گشتێ بە خەیاڵ و لە حەقیقەتدا خاو
هەگبەیەک کوێرەگرێ و هەگبەیەکیش ئایینی
هەمگەیەک کوێرەوەری و هەمگەیەکیش ڕەشبینی
کۆڵێ بڕوای غەڵەت و خەون و خوراِفە و خەفەت و
کێوێ ڕای دژبەیەک و لەتلەتی پڕپڕ سەقەت و
کەوڵێ هەرگیز نەفرۆشراو لەسەری ئەمما شەڕ
نێرێ تا ئێستە نەدۆشراو لەسەری ئەمما شەڕ
قەڵەمم خۆزگە لە خەمدا نەشکابایەتەوە
قەدی ئەم بیر و خەیاڵەم نەبڕابایەتەوە
لەم هەویێڵە شەو و ڕۆژ هەر لە هەڵاتنداباm
وەکوو زارۆکێ دەروونم گڕی گرتایەتەوە
سەری دەشکاندمەوە دیسانەکە هەر بەردێ بەڵام
خۆزگە منداڵی سەرێ تر بگەڕابایەتەوە

(٢٦)

بەدمەستم و هەر تۆم دەوێ تا بگری کە دەستم

بەم حاڵەوە زۆر زەحمەتە دیسانەکە هەستم

کەوتوومەتە بەردەرکی خەیاڵێک و کەلاکم

ناکەونەوە لای یەکتری چبکەم دڵ و دەستم

کەوتووم و هەتا چاوی بە چاوم نەکەوێتن

نامداتەوە دڵ، نایدەمەوە شەرتێ کە بەستم

دەستم بگرە، گڕنەمە، گیراوم و دەگریم!

لێک دوورن و ناگرنەوە یەک هەست و مەبەستم

من هاتم و هەرچەندە نەهات بوو هەموو هاتم

جارێکی نەهاتی کە بپرسی چ بوو قەستم

نەمزانی بە کام ڕازەوە بوو دوێنێ کە ڕازام؟

ئێستاکە چلۆن هەستمەوە وا نووستووە هەستم؟

تۆ سێوی گوناح و ئەمنیش سێوی دڵی کاڵ

خۆت خستتە بەردەستم و هەر گەستت و گەستم

تۆ لێوی بە ڕۆژ و ئەمنیش لێوی بە ڕۆژوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

خوا هەڵدەگرێ لێوە نەبم بۆ دەمی دۆستم؟

دەیخواتەوە خوێناوی دڵم چاوی خوماری

ئەو مەستترە یاخود دڵەکەی دیدەپەرەستم؟

هاتووم و هەتا جیلوەیەکی جوان نەنوێنێ

نارۆمەوە نێو خەونی خەراباتی ئەلەستم

بەو سوورییە وا هات و بەسەرهاتمی نووسی

دیار بوو کەسێ نایزانێ خەتی خواری شکەستم

هەر چی کە درۆزن بوو لە ئەم پەیژەیە سەرکەوت

من مامەوە بۆ پەندی سیاهی سەری پەستم

بێچارەم و ناچارییە بەم چارە دەچارم

چوار دەوری کە چاڵ کردووە لێم چاڵکەنی مەستم

پەیمانە بە پەیمانە لەبۆم پڕ کەوە ساقی

هەر خۆتی مەی و مەستی و خاوەن خەمی خەستم

بات داوە سەری شووشە شەڕابی تەمەنم تا

پێ بزانی هەتا کەنگێ بە ئەم دەردە دەوەستم؟

کەوتوومەتە بەرپێی دڵی داماوی هەژارم

کوا دەستێ کە هەستێتەوە ڕووحی بە نشستم

هەر وەندە بوو زانیم وەکوو من تۆش گەلێ تەنیای

ئیتر لە خەمی خاکی بەجارێکی خەلەستم

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢٧)

خەمی بێخاوەنیی خۆم ئەم سەرە وێرانە دەزانێ

بە پەشێوی شەو و ڕۆم هەر دڵی دێوانە دەزانێ

بە هەموو هەوڵی نەزۆکم لە ڕکەی دەرد و بریندا

مەلی نێو داوی بەبێ دانە و هێلانە دەزانێ

سەگ و شوانم ئەوە هاتوونەتەوە پێکەوە دیسان

چ کەسێ باس و هەواڵی پەزی ئەم ڕانە دەزانێ؟

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

"چ نەهاتیم بوو کەوا هات و بەسەرهاتی نەپرسیم"
چارەنووسی بە هەڵەم نووسەری ئەفسانە دەزانێ
خەمی خۆم باشترە بیخۆمەوە بۆخۆم و نەڵێم هیچ
بە هەزار جۆری دەجاوێ ئەوی بەم ژانە دەزانێ
بە زمانی گڕی ناخ و بە سەمای مەرگی گیانم
لە شەوی بێکەسی، بەزمی شەم و پەروانە دەزانێ
دڵی ئاوێنە دەبوو درزی بدابایە بەجارێ
کە خەمی پەرچەمی تۆ موو بە موو هەر شانە دەزانێ
کەلەلا کەوتم و بۆ چی بە سەری بادەوە بادرام؟
بە کوڵی ئەو شەوە هەر ساقی و پەیمانە دەزانێ!
بە کەشی تاڵی غەریبی و بە هەوای ماچی تەڕی تۆ
گوڵی تینووی دڵ و لێزمەی خوڕی بارانە دەزانێ

(٢٨)

خۆزگە دەکرا خۆشەویستی قەت درێخی لێ نەکەن

دڵ بە فێس و خۆپەرەستی و کینە هەرگیز ئاو نەدەن

وەک هەتاو گەرم و گوڕ و تیشکپڕێن و خۆنەویست

ڕوو لە بوغز و دوژمنی و ئازاری یەکتر قەت نەکەن

خۆزگە دەکرا هاوخەم و ئاودەنگ و یەکڕوو بن هەموو

دەرکی دڵسۆزی و دڵاوایی لە سەر یەک دانەخەن

خۆزگە قەدری یەکتریان ئێستا دەزانی بەر لەوەی

ماڵ و کۆچیان بۆ هەواری دوورەدەستی گۆڕ ببەن

خۆزگە دەکرا دەرسی سەربەستی و سروودی هاودڵی

پێکەوە بخوێننەوە بەرز و بە دەنگێکی ڕەسەن

خۆزگە دەکرا گۆش بکەن گیانیان بە هەتوانی ئەوین

مەڵهەمی زامی دڵی یەکتر ببن بێ فێڵ و فەن

خۆزگە دەکرا سادە هەر زۆر سادە وێنەی شێعری تۆ

بێن و بدوێن بێ گرێوگۆڵ و هەرا و هوریای زەمەن

خۆزگە دەکرا دابماڵن ئەو دەمامکەی ڕواڵەتیان

جا ببینن ئەم جیهانە و زوو تەواوبوونی تەمەن

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

خۆزگە سادە و سادەتر دەکرانەوە هاوکێشەکان
هیچ سنووری نەیدەبەست ئیتر دەس و باڵی وەتەن
خۆزگە ئەمما خۆزگەکانیش دەسبەجێ هاتبانە دی
تاوەکوو شاعیر لەناو ئەم بەندەدا نەکرێی بە پەن!
تاوەکوو کەی هەر خەیاڵی زەرد و سوور بێ دیمەنت
تاوەکوو کەی دیل و باڵبەستە لەنێوان چۆن و چەن!

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٢٩)

قوربانی قەدت بم کە دەڵێی توولەکە مێوە

حەیرانی ڕوخت بم بوتی من ئەی پەری شێوە

میوانی کەنووی نێش و بە نۆشینی دەمت بم

جارێ بە بزەی جەردەیە، جارێ بە جنێوە

لێوانی دوو لێوی تەڕ و تورتی بە خوناوەت

بتوێمەوە وەک قەندی کلۆ بۆو دەم و لێوە

پاوانی چپەی ئاسکەنیگای چاوی ڕەشی تۆ

ئەو نێرگزەجاڕەی لە دەراو خاوەنی خێوە

جیرانی لەش و لاری بە ڕەوتی کەوەباڕت

بەژنێکی بلوورین کە دڵی کردووە لێوە

پەرژینی ڕەز و باغی هەناری بە گوڵت بم

ئەو گردە گوڵاودێرە و ئەم دوو مەمە سێوە

سەیوانی کەزی خاو و بە چەتری سەری تۆ بم

ئەو تاقگە بە پرژە و شنەی ئەم بسکە پەشێوە

تەیمانی گوڵی هەست و دڵی ناسکی کچانەت

ئەو چەن پەرەیەی هەڵدەوەرێ زۆر زوو لەڕێوە

تاوانی هەمیشەم، ئەرێ! بارانی بەرامەت

ئەو گەردنە بێگەردەیە هەر دڵمی کە پێوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣٠)

به ناوی تۆ قەسەم دنیا ئەگەر وێران ببێ هەر دێم

به چاوی تۆ قەسەم دنیا ئەگەر وێران ببێ هەر دێم

لەسەر دەستی هەبوونی تۆ دەخۆم سوێندی ئەویندارى

نەمێنێ گیان و هەم ڕێگا ئەگەر وێران ببێ هەر دێم

به پەیمانێک کە بەستوومە لەگەڵ بەستەی وەفاداریت

ئەگەر بشکێ دەس و پێ و ڕێی سەفەر وێران ببێ هەر دێم

به هەست و سۆزێ وا ویستوومە لەم هەڵبەستە نوێیەمدا

هەوارت کێوی قاف، تووران و گەر ئێران ببێ هەر دێم

گەلێ ڕژد و گەوە و هەڵدێر و زۆزانم لە پێشدایە

به گشتیان سوێند ئەگەر ئیمان و گیان و سەر بچێ هەر دێم

زەمانە هیچ بوارێکم نەدات و پاک هەڵم بوێرێ

وەکوو سێبەر، لە ڕێی خەون و بەپێی خولیا، بەبێ سەر دێم

دەرۆستی ئەو دڵەم نایەن سەدان کۆسپ و هەزار لەمپەر

لە ئەم چاڵی نەهاتەش هەر بە هێزی باوەڕم دەردێم

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣١)

عومرێکە لەبەر دەرکی خەیاڵ، خەم دەفرۆشم

زۆرم وت و کەس نەیکڕی لێم ئێستە خەمۆشم

تا پڕ بووە بازاڕی جیهان لە شمەکی چینی

پێم وا بەدەڵ و قەڵبە تەنانەت دڵی خۆشم

عەسرێکە لەدووی گەیشتن و تێگەیشتنە وێڵم

گشت خاوەن و خانن، ئەمنم خانەبەدۆشم

بیر و هزرین لەم سەدەیە پیری دەهێنێ

وا چاترە پێم گێزەر و توورم بفرۆشم!

پێم وایە خەتای خوایە کە گووی تێ بووە دنیا

گەر نا لە گلەی عالەمێ بۆ پڕ دەبوو گۆشم؟

"دنیا بە دەسی دەستەکەر و گایەکە"، ڕاستە؟

یا تووشی نەخۆشینی وەهمزام و پەرۆشم؟

"جاران بوو کە ماڵم دەچوو باقی بوو کەماڵم"

ئێستاکە بەتاڵان چووە ماڵ و سەر و هۆشم

هەر ئەو کەسە پێم وا بوو کە دڵسۆزی نزیکمە

دەردێکی بە دڵ داوە کە عومرێکە نەخۆشم

مەیگێڕم ئەگەر تۆ نەبی پێم خۆش نییە بادە

دەستگیرم ئەگەر تۆ ببی گیرۆدە بە دۆشم

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣٢)

ڕۆژێ دێ ئەی نیشتمانی تێکەڵی خوێن و ئەوین

وەک گەلانی سەر زەوی ئێمەش بە ئازادی بژین

ڕۆژێ دێ دەرچین لە چاڵی نەگبەتیی ئەو ناوچەیە

وەک کفارەی نەوت لە ئەم بندەستییە ئازاد ببین

دێتە دی خەونی لەمێژینەی وڵاتی خۆر و بەفر

ئاشتی، ئازادی، دڵداری، ئەوین و پێکەنین

ڕۆژێ دێ وەک میللەتانی دیکە ئێمەش پێ بگەین

لەم بەری دنیا بڵاوە مافی خۆمان وەرگرین

هەڵدەبێ بەیداخی کوردستان لە سەرجەم جێگەکان

نەقشی نەقشەی نوێ دەبێت ناوی بەهەشتێکی بەرین

ڕۆژبەڕۆژ زیاتر لە ئەم خولیایە نێزیک بووینەوە

ئافەرین بۆ ڕۆڵەکانی ژیر و ئازات ئافەرین

ئەو کەسەی پێی وا بوو خەونی شاعیرانە و ڕاس نییە

بێ و ببینێ ئەو درۆیەی تاکوو ئێستە چاترین

(٣٣)

تینی ئازادی هەتا تێ نەگەڕێ ناخی گەلێک

داری ئاواتی بەری نابێ ئەبەد باخی گەلێک

تا وەکوو شار و شەقام دەست نەخەنە نێو دەستی

سەری هەر پەست و بەتەنیا و بەتەمە شاخی گەلێک

خوێندەواری کە هەموو پەڕپەڕ و ئاوارە بین

چۆن بخوێنێتەوە ڕابردەیی پڕداخی، گەلێک

ئەو کەسەی کۆڵبەری ڕێی ڕەنجی ئەوینی تۆ بێ

دەپەڕێنێتەوە شەوماچی بە قاچاخی گەلێک

تۆ ئەگەر ڕابپەڕی و من لەگەڵت ڕابپەڕم

چۆن وەسەر ناکەوێ لەم بادەوە بەیداخی گەلێک؟

گەر بە هیوای وە خەبەر کردنەوە لای یەک بخەوین

تیشکی ڕووناکی لەسەر ناکەوێ چارداخی گەلێک

کە سبەی نەگرێ بە دەست لەنتەری سەرکەوتن و چوون

نیوەخاڵی دەبریسکێتەوە پەرداخی گەلێک

(٣٤)

ئەو تازە ناگەڕێتەوە باوانەکەم بنوو

تۆی تازە ناهەوێتەوە باوانەکەم بنوو

ڕۆییوە ساڵەهایە خودای خۆشەویستی تۆ

ڕێی لێرە ناکەوێتەوە باوانەکەم بنوو

دڵ خۆش مەکە بە تۆوی چ هیوایەکی نزیک

شین نابێ ناڕوێتەوە باوانەکەم بنوو

بیرچونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

ئەو باوەشەی پڕی ئەبەدییەت بوو سەد خەسار

یەک چرکە ناکرێتەوە باوانەکەم بنوو

ترست هەیە بە دەردی دوێنێ بچێ سبەی

هاکا لە دەس ببێتەوە باوانەکەم بنوو

یادێکی کرچ و کاڵ کە بەجێ ماوە لێی ئەویش

کەم کەم لە بیر دەچێتەوە باوانەکەم بنوو

تەنیا بە مەرگ و خەو نەبێ، هەرگیز لە ژین دەنا

ئەو ڕووحە ناحەسێتەوە باوانەکەم بنوو

شپرێو و زۆر شپرزە دڵی تۆ بەڵام ئەشق

لەم ژوورە ناحەوێتەوە باوانەکەم بنوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣٥)

بانەڕۆژت ئەی گەلی ژیر و نەبەز ئێستاکەیە

ئاسمانی بەختەکەت پاراستنی ئەم خاکەیە

چاوی مێژوو تا بە ئازادی ئەتۆ ڕوون بێتەوە

چلچرای ڕێگەت بزاقی بێوچان بۆو ماکەیە

تاکوو دوژمن باش نەناسی خۆت نەناسیوە، جەخار!

ئێستە پێناسەت بەدەست ئەو بەدفەڕە ناپاکەیە

بەو زمانە سوورەیە تەنیا جەهانت سەوز ئەبێ

زەردەی ئادگارت بەهۆی ئەم گوڵوشە زگماکەیە

بۆ لەناوچوونت نەیار فەرهەنگەکەت داگیر دەکا

خەونی بوون و ژیتنت ئەم خانووە ڕووناکەیە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

سەیدەوانت تا بکووژی و خۆت وەجاغت کوێر بکەی

چارەنووست ئەی عەزیزم ئەو بەشە غەمناکەیە

نەیتوانیوە نەیار قەد نێوقەدت ببڕێتەوە

دەسکی بیور ئاشنای ئەم جەنگەڵە هیلاکەیە

خۆت نکووڵی لێ نەکەی وەردەگری ڕۆژێ مافی خۆت

کەوتن و سەرکەوتنت ئاکامی ئەو ئیدراکەیە

ڕوو لە ئاسۆی ڕوون وەلای نێ عادەتی کۆن و خراپ

دایەنی پیرۆز و پاک؛ ئەو نیشتمانە چاکەیە

دەرسی دڵسۆزی دەدەن کیژ و کوڕی دوڕناسی تۆ

بۆ دەوای دەرد و برینت پاکی دادە و کاکەیە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣٦)

لە گۆشەی بێکەسی ڕا سەخڵەتی سەر دەردەکێشێت

وەفای هەر ماوە ئەو چا نییە کە دێت و سەر دەکێشێت*

لەسەر بستووی ژیان ئەو تاقەدارەی وا دڵم بێت

هەوای بۆژۆ و گەنیوی شار، شەو و ڕۆژ هەر دەکێشێت**

گەلێکی خۆگەز و بێدەنگ و بێگانەم بە مافم

سنوور باری هەژارانەم وەکوو کۆڵبەر دەکێشێت

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

خەمی بێخاوەنی و شیرازە تێکچوون و وەشانتان

تەواوی تانوپۆی بوونم لەبەر یەک دەر دەکێشێت

بە قەولی حاجی تا وەک ئاگری بن کان لەگەڵ یەک

شکست، هەوساری لەشکرتان هەتا مەحشەر دەکێشێت***

پلەی بەرزی مەقامی میللەتان مێژوو بە گشتی

بەتای ئەقڵ و بەپای هەوڵ و بەهای جەوهەر دەکێشێت

هەتا میزان بێ ئەندازەی ئازادی، زەمانە

بە سەنگی دەنگ و کاتی هات و کێش، دەفتەر دەکێشێت

بڵێن بارگە و بنەی با تێک بنێ کوردی بەجێماو

کە گەمیەی پێگەییوان ئێستەکە لەنگەر دەکێشێت

بە فیڕۆ چوو لەتاو دووریت هەموو عومری عەزیزم

هەتا کەنگێ خودا تەرحی بەبێ پێوەر دەکێشێت؟

*دارێژراوی دوبارەی بەیتێکی مامۆستا هێمنە.

**دیسان دارشتنەوەی بەیتێکی مامۆستا محەممەدی نوورییە.

***ئاماژەیە بۆ ئەم بەیتەی حاجی قادری کۆیی:

هەتا وەک ئاگری بن کان لەگەڵ یەک

هەزار تۆفانی لەشکرتان بە پووشەک

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣٧)

دەڕوێی لە ئەم جوگرافیا گەچڵاوەدا ڕۆژێک

دەلوێی لە ئەم دیرۆکە پڕ ئاژاوەدا ڕۆژێک

تۆ دەرسی ئازادی بە خەڵکی فێر دەکەی، ئەوسا!

پێشمەرگە هێمای خواست ئەبێ لەم ناوەدا ڕۆژێک

وەک ئایەتێکی پاک و پیرۆز و گەلێ ڕۆشن

دەدرێی بە گوێی ئەم کەونە سەرسوڕماوەدا ڕۆژێک

وەک عەتر و بۆنی باوەڕێکی خۆش و پڕ شیرین

دەپژێی بەڕووی دنیایەکی بەسراوەدا ڕۆژێک

دەشنێیەوە لەم دەشت و یاڵە وەک شنەی شەوبا

دەڕوێیەوە لەم شاخ و کۆ و سەرکاوەدا ڕۆژێک

دەڕژێیە ناو جەرگی هەژارانی بە زام تینوو

سەرپەل دەبی لەم جەنگی ناو زۆنگاوەدا ڕۆژێک

ناوت دەبێتە خاڵی وەرچەرخانی مێژووی نوێ

نەقشەی وڵاتێک دیار دەبێ لەم تاوەدا ڕۆژێک

خەونت وەدی دێ و سەربەخۆییت ڕاستە کوردستان

کیژ و کوڕی ژیر بانگی بوونت قاو ئەدا ڕۆژێک

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣٨)

خەمێکی لەعنەتی ئاسۆی ژیانمی داگرت

تەمێکی نەگبەتی کوێستانی گیانمی داگرت

دڵم دوبارە دەگرمێنێ بۆ گوڵی ڕووی تۆ

شەوێکی تاڵ و گران ئاسمانمی داگرت

مەراق و حەسرەتت ئاڵۆزی کرد هەموو مێشکم

سەرێشەییێکی بەژان گش جەهانمی داگرت

نەماوە تاقەت و سەبر و قەراری بێتۆییم

شەپۆلی مەینەت و ماتەم ڕەوانمی داگرت

ئەوەندە تامەزرۆی جەننەتی ئەوینت بووم

کە دۆزەخی خەم و دەرد، بوون و مانمی داگرت

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٣٩)

دەنگی ترپەی سەوزی پێت دێ ئەی بەهەشتی ئارەزوو

زایەڵەی یادت دڵم دێنێتە لەرزین زووبەزوو

لەم هەرای ئێوارەبازارە نمەی خەونی ئەوین

تەپ دەشێلێ بانی گیان و تەڕ دەکا ڕووحم هەموو

ئاوپڕژێنە بۆ دەروونی ویشکەسی و حەوشەی هەناو

ڕێژنەبارانی سەرنج و پێکەنینی ڕووبەڕوو

دەمبەدەم گوێچکەی دڵم لەم گۆڕە دەزرینگێتەوە

بۆ زرینگەی زەنگی دەنگت ئەی مەسیحای ژین پشوو

سەرهەڵێنە ساتەوەختێک لەم کلۆڵەی یاری خۆت

بێ و ببینە چی بەسەر هێناوە عومری ئاوەسوو

چاکی هێنا بەختی هەرکەس بەرد دەبێتە مێو لەبۆی

وەک منیش بێچارە بوو گەر؛ دانی دەشکێنێ پەڵوو!

هەرکەسێکی بێفکر بوو زۆر بە خۆشی ڕاییوارد

نانی خاوەن ئاوەزانە ئێستە بەستوویە کەڕوو

لێی دەبەسرێ گشت دەلاقە و ڕۆچنەی ڕێگەی نەجات

دادەپچڕێ مەرگ لەبۆ هەڵلووشتنی زار و گەروو

خاترەی دوور و درەنگت گەر دڵم زاخاو نەدا

خۆ زراوم لێ دەتۆقێ بێ دەراو و بێ دەروو

داد و هاواری دڵەی سەوداسەرم بۆ کوێ بەرم

خەم هەموو خوێناوی ژینی هەڵمژیوم وەک زەروو

تا ئەبەد نەبڕێتەوە یا ڕەب لە کۆڵانی خەیاڵ

ڕایەڵەی ڕێبواری ئەشق و دەنگی ترپەی پێی ئەتوو …

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٠)

ئەمشەو دەرەقەت نایە دڵەی تاق و بەتەنیا

هاوارە لە من بۆ خەمێ هانیومەتە دنیا

وادەی هەرەسی مەرگە بەسەر شانی تەمەندا

هەر چوارپەلی ڕووحم بزر و وردە لە بنیا

نەبڕاوەیە یەڵداااای خەمی بێکەسی خاکم

کە بڕاوە هەمیشەی غەزەلی شین بە بەژنیا

بۆ نەگبەتی خۆی و غەزەبی خوایە کە ماوە

ئەمشەو کە دەخنکا و لەبەر ئەو لووزەوی خوێنیا:

"ئاوازی هەزار بولبولی شەیدااای"*** دەستڕی

ئەو سوورەگوڵەی هەر بەشنەی زاام دەشنیا

***ئەم ڕستەیە ئی عەبباسی کەمەندییە.

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤١)

بۆ چی دەهاتی ئەگە دەتزانی دەبێ زوو بڕۆی؟
چیت لە دڵم دابوو کە نازانی چلۆن خەم بخۆی؟
بۆچی دەهاتی کە بشێوێنی سەری هێورم
تازە چلۆن بەم هەموو سەوداوە بپەرژێتە خۆی؟
بۆچی دەهاتی چەمی ئارامی نیگام لێڵ ببێ
تۆ کە دەبوو ڕۆژێ بەجێ بێڵی کەنار و سەکۆی
چیت لە کەلاوەی دڵی تەنگی منی شاعیر دەویست
هاتی سەرت خستەوە دیواری خەم و ژان و سۆی
دادەڕما هێدی لەگەڵ بوردنی کات نەک لەپڕ
تۆ کە نەبووبای بە کەس و خاوەن و باوان لەبۆی
من دڵم ئەو شووشەیە بوو هەر بە هەناسەی ڕەشیش
درزی دەدا، بەردی وتەت پێی دەبوو نەشکێ شکۆی!؟
من تەمەنم خێوەتی تەنیایی و تەم بوو گوڵم
بۆچی بەجێت هێشت ڕەشەبا تێکی بدا تانوپۆی؟

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

مێرگی دەروون ڕوون و بەبێ گەرد وەکوو ئاوێنە بوو

ژەنگی هەڵێناوە لە داخان دەبێ چۆنی بشۆی؟

هاتبوو بە سەد ناز و بە یەک جیلوە جیهانمی دزی

من بە هەزار ڕازەوە مام بۆ خەفەت و شین و ڕۆی

نا نەدەبوو هێندە وەدوای ئەو خەت و خاڵە کەوم

نا نەدەبوو دڵ بکەمە شوێنی ئەوین و مەکۆی!

چەشنی حەڵەب ئێستە کە وێرانەم و ئازاد بەناو

دێتەوە بیرم هەموو ڕۆژێ چ بوو هۆکار و هۆی!

ئێستە کەوا داری لەسەر بەردی نەماوە دەروون

دەمبەدەم ئەم هۆرەیە دەژنەومەوە؛ بوونم ئەتۆی

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٢)

دوێنێ نە لەلای خۆم نە لەکن تۆ خەبەرم بوو

گومڕاییەکی بێ سەرەتا هاوسەفەرم بوو

ئاوارەترین بێکەسی بەردەستی هەناسە

" ئاژاوەیەکی دانەکوژاو" پڕ بە بەرم بوو

من ئەو تکە تەنیایە کەوا دانەدەباری

من ئەو پلە خوێناوە کە ڕیشەی جگەرم بوو

ئەو جەغزە بەبێ بەرهەمەی هەر گەورە دەبۆوە

ئەو خاڵە کزەی بێ سەروشوێن مابوو: سەرم بوو!

ئەو شارە برینداره کە ناوی یەکەمی: مەرگ

ئەو شێعرە هەژارەی نەدەنووسرا و لەبەرم بوو! ⬇

مەیخانەیەکی چەندە دڵاوا بوو زەمانێک

خوێنێ کە نیشانەی دڵەکەی دەربەدەرم بوو

وێرانەیە؛ ناچێتەوە سەر یەک بە خەیاڵیش

ئەو خانووە وا سەردەمێ: جێی خەونی گەرم بوو !

ئێستاکە دەڵێی کۆنەکەلاوەی بنی خاکە،

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٣)

ئێوارە بوو ئادگاری زەمەن پڕ لە درۆ بوو

شار مات و خەفەتبار و دڵم تامەزرۆ بوو

بۆ تۆ دەگەڕام و کەچی تۆم هەر نەدەناسی

هەوساری خەیاڵم بەدەسی چاو و برۆ بوو

دەمگوت ئەوەیان مافی منی پێوە نییە هیچ

چون دەستی لەناو دەستی جحێلێکیترۆ بوو

تۆ ڕەنگە هەر ئەو وەختە لە زانینگەیەکی دوور

توێژینەوەکەت؛ هۆگەلی تەنیایی مرۆ بوو!!!

یان ڕەنگە لە ناوەندی ئوروپایەکی ئازاد

خەونت خەبەری مەرگی فیدڵ کاسترۆ بوو!!!

یان ڕەنگە لە ئاواییەکی دووری وڵاتم

بیرت وەکوو بارانە، تڕی شیر و فرۆ بوو!!!

یان نا لە شەقامێکی سەمەرقەندی قەدیمدا

بۆ شاعیرێ سەرمەست قژی خاوت نگرۆ بوو

ئەمما ئەوە من بوو کە بە تەنیایی هەر ئێستا

بەردەستی تەم و گێژ و لە غەمدا نغرۆ بوو

ئەمما ئەوە من بوو کە دەباری لە غەریبی

پەتیارەیەکی ڕووت و ڕەجاڵ و مجرۆ بوو

بۆ تۆ دەگەڕام و کەچی تۆم هەر نەدەناسی

ئێوارە بوو ئادگاری زەمان پڕ لە درۆ بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٤)

سەد خۆزگە بە هەستی ئاوەڵاوە

ئاورێکی لە دڵ کەسێ دەداوە

ڕۆژێکی دەهات بە باشی؟ ڕندی؟

هەرگیز نەدەڕۆیی لام دەماوە

دەیهانی کتێبی خۆشەویستی

تا لاپەڕی دوایی هەڵدەداوە

دەیخوێندەوە ئەلف و بێی جوانی

هەڵبەستی ئەوینی ڕادەناوە

دەرسی دڵ و عاشقی دەزانی

بەو فرچکە چونکە گۆش کراوە

دەیشووشتەوە ئاوێنەی دڵی تەنگ

بەو خەونە کە بوونی ناو نراوە

دەیکردەوە پەنجەرەی خەیاڵم

دەستێکی کە سەرچڵی هەتاوە

ماچی دەمی، مەستی پێم دەبەخشی

تاک بەیتی ژیانی لێک دەداوە

هانایێ ببایە بۆ هەناوم

هەتوانێ لە ڕەنگی هۆنراوە!

بارانی بزەی کە دادەباراند

کوێستانی غەمم هەموو دەتاوە

باڵامی لە تیشکی هەڵبکێشا؛

ئەو چاوەیە ئاوی تێ دەزاوە

دیسانەوە ژینی بۆم دەهێنا

سەد خۆزگە کەسێ لەلای خوداوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٥)

تا سنووری شێتی هاتووم ڕۆژ ئەوا ئاوا دەبێ!

بارەکەم قورس و گرانە کوانێ ژین ئاوا دەبێ؟

زۆر لەمێژە خۆ بەڕێوەم باشە ئەی بۆ ناگەمێ؟

گەورەیی و داد و دڵۆڤانی خودا کوا وا دەبێ؟

لاشە کزتر، پارە کەمتر، بارەکەم پڕکێشترە

چارم ئەمما چاوی تاکەی هەر بەلای خاوا دەبێ؟

زۆر بواری ڕژد و سەخت و تاڵم ئەمڕۆ تێپەڕاند

عومری تەنیام بۆ سبەینێ بووکی کام زاوا دەبێ؟

سەد کەمین و کەند و کۆسپ و مین و لەمپەر هاتنە ڕێم

ئەو هەموو چاکەم هەتا پەسڵان لەناو چاوا دەبێ!

هەر بینا ڕۆژێ لە هەڵدێرێکەوە بەربوومەوە

هاتنم چون سوتفە بوو مەرگیش لەناکاوا دەبێ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

دادی ئازادی و دروشمی زەرد و سوور تا بێتە گوێم

چوارپەلی ڕووحم هەمیشە هەر لەناو داوا دەبێ

داشداری ئاشتیخوازی و هەمبەری تا ئێوە بن

من بەش و مافی مرۆیانەم لەپێی ناوا دەبێ!

ڕۆژێ دێ هەر بەو مت و مۆرەی درۆکانتانەوە

وەک (پەشێو) یاری بکەم هەرچەندە کات ناوادە بێ!

داکەوە ئاران بە دادت کەی دەگەن دنیا و خودا؟

خەڵک بە هەوڵی خۆیەتی، ئازاد و ماڵ ئاوا دەبێ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٦)

دەڵێن دوێشەو دڵی سەوزت بەکوڵ بوو

تکەی ئاونگ لە چاوتدا سکڵ بوو

وەکوو لاولاو لە باڵای هەر دەهاڵا

خەمێکی قووڵ کە میوانداری دڵ بوو

خەیاڵی خۆشەویستێک تۆی دەبرد تا

هەوارێ دوور کە بۆی ماڵ و مزڵ بوو

لەشت پێیدا دەهات مووچڕکی پڕ ژان

لەبەر دیدەت وەکوو ئاسک کە سڵ بوو

تەزووی ئەشقێک وەها جەرگی دەبرژاند

چما کەمتر لە ئاگردان و کڵ بوو؟

دەمێک ئەو مامزەت بۆ دەستەمۆ با

هەموو دونیا لەبەرچاوت ڕەمڵ بوو

تەلی ڕووحتی دەبزواند زەنگی دەنگی

لەسەر خەرمانی باوەڕتا شەقڵ بوو

بزەی لێوی کەنینی مۆنجی دەریا

لەناو دێمی دەروون چەشنی شەتڵ بوو

لە دەستی ئیشقـ دابوو سەروەری تۆ

حەز و دڵسۆزی کەی کاری ئەقڵ بوو؟

چلۆن بەو گشتە جیلوە گۆش کراوی؟

کە ئادەم بەرهەمێکی ئاو و گڵ بوو

بە دڵتەنگی لەبەر چی وا دەگریای

کە فرمێسکیش لە ڕووی تۆدا خەجڵ بوو

دڵی سەوزت گوڕووی چێ لێ دەگرتی؟

چقڵ کوێرا نزیکی سوورەگوڵ بوو؟

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٧)

عەزیزم تۆ لە بنکی بیری کەنعانما بەجێماوی

وەکوو گەنجێ لە وێرانەی دڵ و گیانما بەجێماوی

ئەمن دیلێکی بەردەستی نەبوونی تۆم و تۆ وەک مانگ

لە چوارچێوەی دەلاقەی تەنگی زیندانما بەجێماوی

دەڵێی نیلووپەڕی شین بووی لەناو پەنگاوی ئەسرینم

وەکوو نێرگز لە کانی ڕوونی چاوانما بەجێماوی

ئەوینت دایدڕیوە شیوی جەرگ و دڵ وەکوو بەفراو

لەناو دۆڵی دەروون و ڕووحی کوێستانما بەجێماوی

ئەگەرچی چەشنی لافاو توند بەسەرما هاتیی و ڕۆیشتی

بەڵام وەک ئاودڕ و کەندالێ لەژیانما بەجێماوی

ئەوەند شیرینە زاراوەت بە زاری تۆیە داخێوم

فرێتی نوێی بفکرینمی و لە ئەزمانما بەجێماوی

دەزانم تازە ناچێژم مەزەی ماچی دەم و لێوت

بەڵام تایبەتترین تامی و لەبن دیانما بەجێماوی

ئەگەرچی وەک چەم و ڕووبار چیای ناخم بەجێ دێڵی

جگەرگۆشەی وەکوو شێعر و لە دیوانما بەجێماوی

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٨)

ساقی بە فیدای ودمی دەم و جامی شەرابت
تێراو کە دڵم تاکوو تەواو دەبمە خەرابت
وا ژەنگی هەڵێناوە دەروون، ڕژدە ژیانم
ڕەنگی بەرە، ڕوونی کەوە بەو بادەیی نابت
دڵ ناگرێ بەرگەی گڕی دووریت ... دە ساقی!
ئەمشەو بگە فریام کە سووتام ... لە تابت!
بۆم بێنە هەواڵێک لەمەڕ ئەو دڵبەرە دوورە
هەرچەندە کە زۆر تاڵ و گرانیش بێ جوابت
بێدەنگ و گرانبار و ئەویندار و بەتەنیا
من ماومەتەوە بۆ سپەری ڕەنج و عەزابت
هەر جارێ دڵم بگری وەخۆ، دێتەوە سەر خۆی
مەشکێنە سەری بەم کەسەرە تۆ سەری بابت
ئەمشەو دەمێ ماچی دەمەکەت ساقی کەرەم کە
حازر بێ تا ئەو مەزە، برژاوە کەبابت

بیرچونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٤٩)

ژیانێکی تەک و تەنیام بەڕێ کرد

تەک و تەنیا هەموو دونیام بەڕێ کرد

کە تۆ ڕۆیشتی لەبەر دەرکی ئەویندا

دڵێک و سەد حەز و خۆزیام بەڕێ کرد

خەم و خولیا بە هیچ جۆر لێک نەهاتن

خەمم میوان دەبوو خولیام بەڕێ کرد

سەرێکی پڕ لە ژان و ئێش و ئازار

هەزار کۆرپەی حەز و بریام بەڕێ کرد

کە شەو داهات لەبەر تیشکی پەژارە

هەزاران خەونی ناوریام بەڕێ کرد

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بەدڵ هەر ئاهی گەرمم هەڵدەکێشا

هەنسکی ساردی بێ فریام بەڕێ کرد

بەجووت تا نیوەشەو هاوڕێی خەیاڵات

وەنەوزمان یا دەتاران یام بەڕێ کرد

بە بێدەنگی لەپاڵ دیواری مردن

گەلێک هەستی وەک ئاوەنیام بەڕێ کرد

لەڕێدا بوون کە بێن زۆر بەیتی دیکەش

کوتم پێش ئێوە سەد هۆنیام بەڕێ کرد

هەموو سەبر و قەرار و بیر و هۆشم

بەجارێ ئەودەمەی گلیام بەڕێ کرد!

(٥٠)

وەرە و میوان ببە لێم ئەی ئەوینی نوێ

کە عومرم ماڵی خۆتە ڕوو مەکە هیچ کوێ

بەخێر و زۆر بەجێ هاتی چ بێکەس بووم

دەروون ئامادەیە تا تۆی تییا بڕوێ

پەڕوباڵمت ئەگەرچی زۆرکەڕەت سووتان

بەدەم بای باڵەوە دەژییێمەوە لەنوێ

لەلام دانیشە تاوێ ئەی فریشتەی تاک

لەگەڵ ڕووحم بە چرپە و سرتەوە بدوێ

زمانم هەر بە ناوی تۆ دەدەم زاخاو

لەبەر چاوی ئەتۆ دەبمە سەراپا گوێ

ئەوینداران دەناسن دەردی تەنهایی

بڕۆ سۆفی سەرت لەم باسە هەڵمەسوێ

بەپێی دڵسۆزی میزانە دڵی ئێمە

بەگوێرەی خۆشەویستی بوونمان دەلوێ

بە ئەزموون و خەتای ئاوەز چ موحتاجین

بە نووری بادە پاک و پیس ئەکەین لێک جوێ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥١)

حورمەت و ڕێزی ئەوین ڕاناگری

تا خودا حەز کا بە دینم کافری

جوانی بەخشیوە بە ڕوخسارت نیگام

بۆیە ئاوا دڵڕفێن و دڵگری

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

ڕەنگ و ڕەنجی جوانپەرەستیت دیتووە؟

خۆر و بەفری، چەشنی ئاو و ئاگری!

ڕەنگی جوانیت بەرهەمی ڕەنجی منە

جوانپەرەستم هەر بە دیدەی شاعیری

بەم هەموو تەرزە دەتارێنی دڵم

بۆ مەگەر ئەفسوونگەری یا ساحیری؟

دەرسی سیحرت تۆ لەلای کێ خوێندووە؟

[بۆ فریوم چۆنە ئاوا ماهیری]*

گەر لە هەڵبەستی ژیانمدا ببی

سەربڵندی! دڵنیا بە! نامری

تا لە من دووری لە خۆشم غایبم

تۆ لەبەر چاوم کەچی هەر حازری

گەرچی شاری ڕووحمت چۆڵ کردووە

[هەر ئەتۆم ئێستاش لە خەڵکی چاتری]*

* بەشێک لە شێعرەکانی مامۆستا کوردی

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥٢)

چۆڵەوارێک بووم بە ترپەی پێت لە گۆڕ ڕابوومەوە
کۆڵەوارێک بووم بە تیشکی چاوەکەت چا بوومەوە
نەمدەزانی کێم و چیم؟ ناوم چییە و بۆچی دەژیم؟
هەر لە ئەووەڵ دەوری یاری عومری خۆم مابوومەوە
دەرکی دەرک و دەستی هەست و باڵی بیرم بەستبوو
تەڤگەڕ و تەون و تەڵەی ئەم گۆڕە خۆم نابوومەوە
کۆن دەبێ و نافەوتێ ئەمما وەک دەڵێن ڕووح و ڕەوان
قەرزی تازە و کۆنە هەرچێکی هەبوو دابوومەوە
بەر لەوەی ڕێ بەرمە ناو ئەم چۆڵەواری غوربەتە
تازەلاوێک بووم ڕەهندە هێندە نەشکابوومەوە
هەر لەنێوان خۆم و مەرگ و خۆزگە، هاتووچۆم هەبوو
چەشنی چەرمی ئاوەسوو بەم جۆرە نەسوابوومەوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

شێعری تەنیایی و ئەوینم ئەودەمیش هەر خۆش دەویست

وەک مەلێکی لانەواز ئاوا نەڕووتابوومەوە

دەرس و دەورم زێدەتر هەر زیکری ناوت بوو کەسم

قەت لە پشت کونکووڕی ئەشقی تۆ نەگیرسابوومەوە

.

.

.

.

لایەنی ترسم دەگرت و لێم تەوەللا بوو ژیان

تۆ کە هاتی ئەودەمە زانیم و یەکلا بوومەوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥٣)

تۆ شەهیدی نیشتمانی و مەشخەڵت بووژاندەوە

ئاگری ئاورگی ئاڤێستاییت هەڵگیرساندەوە

کوردەواری هۆرەی ئازادی و ئەوینی خۆی چڕی

تۆ بە ئەم گۆرانی گەرمی خوێنە بۆت ئەستاندەوە

پردی پێوەندی ئەوین واژۆیەکی تۆی پێ دەویست

گیانی خۆت پێ بەخشی و پێوەندەکەت سازاندەوە

بوولەرەی کەرکووک بوو کرماشانی ئاوا توند هەژاند

مەرگی تۆ سێبارە پشتی میللەتی لەرزاندەوە

هەر لە کرماشان هەتا بۆکان سڵاوت لێ دەکەن

کۆڕی یەکڕیزیت لە کوردستان ئەوا ڕازاندەوە

خزمەتی خەڵک هەر بە دارایی و سەرۆکبوون خۆ نییە

ڕووحی گەورەت ڕاستەقینەی ئەم قسەی سەلماندەوە

گەرچی زریان، هەستی وەرزی ساڵەها تاساندبوو

نەوبەهاری کوردی ئەمما کۆچی تۆ ڕاساندەوە

(٥٤)

بوومەلەرزەش نایهەژێنێ ئەو دڵەی کەرکووک ڕماندی

قەمچی سەرماش نایتەزێنێ دەستێ، ناپاکی ڕفاندی

باڵی هیوای هەڵوەراندم ڕۆژگاری نامرادی

ناکەوێتە پێمەلە گیانێ کە تەنیایی ڕچاندی

خستییە بن خاکەوە خەون و خەیاڵی سەربەخۆیی

ئەو ملەی خۆخۆرییەی باخی لە خوێن یاخی ڕواندی

هێزی لافاو ڕایدەماڵێ دوانیشانەی شوێنەوارم

چش! کە چرژی دا حەیام و ئابڕووم خۆیی ڕژاندی

تازە خۆی ناگرێتەوە شاخێک ئەگەر بنکۆڵ کرا بێ

ئەو ڕەپستەش نارِوێ وا لووزەوی غەدرێک ڕزاندی

ئەو وڵاتەی چەن هەزارساڵە زەمانە پێی نەوێرا

داخەکەم بۆرانی کووری خێڵەکی و حیزبی ڕەتاندی

کەی وەدەس کورد دێتەوە غیرەت، بە دەنگی بەرز لە قاو دەم:

خاینی خۆێرِی بە گۆڕی بابی خێویدا ڕیاندی

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥٥)

عەترت هەر ماوە لەنێو بیرگەی تەڕی بارانەدا

بسکەکەت بۆی سەربزێوی پەنجەکەی باران ئەدا

پەرچەمی خاوت شنەی خستە هەوای لەرزانەوە

پەنجەرەی چاوت جیهانێک جوانی بەو کۆڵانە دا

سینەی ئاسۆت پڕ لە ڕەنگاڵەی پەرۆشێک کردبوو

هەورییێکی ماتەمینت دابوو بەو ئاسمانەدا

ئێستەش هەر دەیلێنەوە ئاهەنگی هەنگاوت، گەرەک!

ڕەوتی ڕۆیینت چ ڕیتمێکی بە ئەو نۆتانە دا

چی شەقام و جادەیە تا ماڵی ئێوە ڕاخوشان

بانگی دڵداریت بە گوێی ئەو شار و دەرک و بانە دا

ڕوونە ئاوێنە لەبەر چی سەرلەبەر وا بۆتە چاو

کێ پەرێشانی وەهای هێنا بە شانی شانەدا؟

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥٦)

باکوور شەڵاڵی خوێنە و دنیا تەواو دەبەنگە

منداڵی کورد دەکوژرێ و تەنانەت خوا بێدەنگە

پۆلیس و لەشکری تورک ڕژانە گوند و شارم

کوردی بەبێ داژدارە ئامانجی بەر تفەنگە

نەقشە و پلانی ڕێگام بە خوێنی خۆم دەنووسم

تێنووسەکەی بەردەستم بەفری سپی و یەکڕەنگە

شار و دێ دەکەن خاپوور هەرزان دەکەن خوێنی سوور

دژن دژی تیشک و نوور، خودایمەرگیان پێشەنگە

ژن و کچی وڵاتم بەلام بوێر و وریان

چقڵی چاوی نەیارن، کۆیلەتیان پێ نەنگە

دایکانی نیشتمانم لەباتی تازیەداری

چەکی شەهید لەسەر شان، بۆ تۆڵە دڵیان تەنگە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥٧)

ئێوارە دەسووڕامەوە لەم شارە بەبێ هۆ

باویلکەیەکی سادە بەدەس بایەکی نامۆ

جارێ لە خەمی مووی ڕەشی شۆخێکەوە پێچرام

جارێکی بەتاو کەوتمە ناو گێژەوی مانتۆ

سەدجار بە بزەی ناسکی کیژێکەوە پروام

سەدجار بە شنەی عەتری ژنێ بوومەوە پشکۆ

نەیکردەوە کەس ڕۆچنەیەک ڕوو بە مەراقم

کەس پەنجەرەی ئاواڵە نەکرد بۆ حەزم ئەمڕۆ

نەیکردەوە کەس ناولەپی بۆ چۆلەکە ماچێک

نەیگرتەوە کەس باوەشی بۆ غوربەتی پەترۆ

نەکرایەوە هیچ دەرکەیەکی خەندە بە ڕووتا

نەبڕایەوە ڕێگەی کەسەر و دەرد و کوڵ و کۆ

نەزڕایەوە گوێێ هیچ کەسێ بەو بانگی ئەوینە

نەشنایەوە هیچ هەستێ بە سروەی دڵی پڕ سۆ

سەد خۆزگە دەبزوا بە ڕەزای بسکێ حەزی دەست

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

خۆزگە دڵی دەنگاوت یەکەم زەردەیی ئاسۆ

سەد خۆزگە منت جێ نەدەهێشت لێرە بە تەنیا

سەد خۆزگە کە وێڵت نەدەکردم بە شەو و ڕۆ

بێ تۆ هەموو دنیا هەرەسی مەرگە بەسەرما

بێ تۆ پەڵەییێکم ڕەش و غەمگین و بە ئاهۆ

بمبینەوە وێڵم مەکە لەم شارە غەریبە

تا داری ژیان بێتەوە بەر بگرێ پەل و پۆ

لەم شارە گوڵم کەس نییە دڵ بگرێ وەخۆی و

بیخاتەوە سەر ڕێچکەیی ئاسایی دەقی خۆ

ئێوارە بوو دڵ وەک پەڕەکایەک لە هەوادا

من بووم و کزەی جەرگ و چزەی مەرگ و چەق و چۆ

ئاوارەترین دەربەدەری دەستی ئەوین بووم

تەرمێکی تژی زووخ و پەژارەی بەبێ گڵکۆ

ناوازەترین ڕازی غەریبی لە زەماندا

ڕازاوەترین بەندەنی بێدەنگی لە گشت کۆ

تەنیاییەکی مەست و مژیلی هەموو دەوران

لەم شارە دەسووڕایەوە شێتانە بەبێ تۆ

پەتیارەترین هاوسەفەری بێکەسی من بووم

باویلکەیەکی سادە بەدەس بایەکی نامۆ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥٨)

وەک دەردێ دەکاوێتەوە هەر کاری کراوە

ئەو شاعیرە وا ناوی بە شێت لێرە براوە

خۆی لێ مەدە وێرانەیە ناچێتەوە سەر یەک

ڕووی تێ مەکە دێوانەیەکی پاک حەپەساوە

باسی مەکە ئاوارەیەکی بێ کەس و کارە

ناسی مەکە بێچارەیەکی ڕووتی تەواوە

مەیخوێنەوە داستانی هەڵە و هوونە هەناوی

مەینووسەوە بەیتی خەم و خەونێکی زڕاوە

زۆر بیرەوەری ناشتووە لەم شار و شەقامە

ویستی دڵی زۆر کوشتووە ئەم توولەز و داوە

وەک لاوی بەجێی هێشتووە ئاوات و هومێدی

وەک کیسەڵێ قەدرێکە لە قاپیلکی خزاوە

ئەوکاتە کە خۆی چاک نەدەناسی دەگەڕا لێت

ئێستاکە تەواو توێخی چووە کاتی نەماوە

گۆڕخانە دەلاوێنێ هەناسەی دڵی تەنگی

مەیخانە دەڕووخێنێ کە شووشەی لێ شکاوە

ئەو ماڵە دەهێنێتەوە بیری تەمەنی تاڵی هەژاری

ئەو ماڵە گەلێ هەستی نەخەملاوی لەبەر دەرکە ڕژاوە

زۆر تەنگەبەرە کووچەکەتان نایەتەوە قەت

ئەو جادە هەراوەی بە غەریبی سەری ناوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٥٩)

وردەساتێک لە خزمەت مامۆستا هێمندا:

چما یارا بزر بووی هەر بەجارێ

وەکوو خۆری لەنێو هەوری بەهارێ

«لە من ڕا خۆ خەتایەک ڕووی نەداوە»

لە تۆوە بۆچی بەرد و جوێن دەبارێ؟

«عەزیزم بۆچی تۆراوی لە خۆڕا؟»

وەسەر کەوتووی لە کەل نایەیتە خوارێ؟

«ئەتۆ وا زوو لە بیرت کردم» ئێستاش

بە چاوم دا دەدەی تانە و پلارێ

«ئەسیری کەزیەتە کۆتری دڵی من»

بە بای مەسپێرە تا کەمتر بتارێ

«سەر و ماڵ و کەماڵ و بیر و هۆشم»

بە دەستاڕی خەمی قورسی دەهاڕێ

«لە چاوم دێ بەخوڕ فرمێسکی خوێنین»

لە دڵ نایە بەڵام دەنگی دەمارێ

«من و لاشەی پەپوولە ماینەوە و بەس»

لە شوێنی شەم نەبوو هیچ ئاسەوارێ

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٦٠)

نە خۆرم بە و نە مانگم، نە ئەستێرەی شەوانم

نە خەرمانە و نە پرشنگ، نە کازیوەی بەیانم

نە باران بە و نە دەریا، نە خەونی خۆش نە خولیا

نە ویستی دڵ نە بریا نە ئاسۆی ئاسمانم

ڕەفیقی ڕۆژ و شەو بە، هەڤاڵی کاتی خەو بە

لەگەڵما نەو بە نەو بە، وەکوو گووشیم بە خانم

نەبی ماندوو لە کرتەم، ببیسی دایمە ورتەم

مەهێڵە چرکەیەک کەم، لە خۆت دوور بم لە گیانم

چما تۆ ڕادیۆنی، بوێژی سەر بە خۆنی

نە هەرگیز دڵ دەدۆنی، نە گوێ دەگری لە ژانم

دەبۆڵێنی بە سەرما، جلی نوێ کوا لە بەرما؟

جوانیم دەربەدەر ما، بە فیڕۆ چوو ژیانم

ڕەفیقی دەم بە دەم بە، لەگەڵما دڵ بە خەم بە

وەکوو مۆبایلەکەم بە، نزیک گوێچکە و زمانم

(٦١)

هیچ دەزانی دایوبابت چۆن و چەندیان خۆش دەویستی؟

ڕووحی خۆیان با دەدا دیلانەیان بۆ هەڵدەبەستی

هیچ وەبیرت دێ کە ناوەندی گرینگی گۆی ژیان بووی؟

بەوپەڕی پارێز وەسەر پەیژەی سبەینێیان دەخستی

ئەی لە بیرتە چەن کەیفخۆش بوون کە ساوازە ببووی زوو

گەشکە دەیگرتن لە خۆشیدا کە دیتیان ڕادەوەستی

تۆ گوڕوگاڵت دەکرد گاڵە دەکەوتە نێو دڵی وان

دارەدارەی هەستیان بوو دەستەکەت بگرن کە هەستی

زۆر بە ئاوات بوون هەموو ڕۆژێ شتێکت لێ وەگێڕن

تازەتر بێ لەو وشانەی پێشووتر لێیان دەبیستی

هێتدە شیرین ژیکەڵە نەرم و نیان تاقانە بووی تۆ

یان بە زۆر ماچیان دەکردی یان دەم و گوویان دەگەستی

شێوەزاری دڵڕفێنت کانی سەد ڕووداوی خۆش بوو

ڕەوت و ڕۆینت هێندە ناسک بوو تەواو گیانیان دەلەستی

تا وەسەر پێ کەوتی سەد جار داکەوت جەرگ و هەناویان

بۆ وەسەر ڕێ خستنت بوو دەستیان توند نایە دەستی

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٦٢)

له داخان و له حەیفانه که دەیڵێم

بوار و گشت دەروویان بەستووه لێم

نه ڕۆژنامه و نه گۆڤار و کەناڵێک

به زاری وان دەبێ ببیێم و بدوێم

مناڵی من نییه بۆی ناوی کوردی

دەبێ بەو پارسەگه پیسانه ڕابێم

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

پەنام هێنایە بەر فەیسبووک لە تاوان

لەبن ئەو سێبەرە بۆخۆم بئاژوێم

پەیام کرد هاوزمان و هاوخەباتم

گەلێک کەس زووبەزوو وا بوونە هاوڕێم

ژن و پیاو، پیر و خاو، کیژ و کوڕی لاو

ئەدیان نارد و لە پەستا هاتنە سەر ڕێم

ئەمێستاش چاوەڕێی دوو چاوی تۆ نیم

کە بمبینی و بزانی چیم و لە کوێم

وەکوو ئاوێک کە دوابڕیاری دابێ

لەسەر بەستێنی خۆم تا هەم دەهاژێم

دەڕۆم و تازە سڵ ناکەم لە ساتمە

سەدان بەربەست و لەمپەر بێنە بەر پێم

بە هاوارم گەرووی بێدەنگی دەبڕم

ئەگەر ساتێک بەئاستەم تەنگ بکەن جێم

نە حەیفم دێ کە تۆ شێعرم نەبینی

نە داخم دێ کە شێعری تۆ نەلایکێم!

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٦٣)

هیچ شەقامێک نەبوو وەخۆی بگرێ

کووچەیەک نا، سەری کە هەڵبگرێ

دەستی تەنیایی گرت و ڕایکێشا

دەبوو لەم دیوەدا دەنا بمرێ

دەر و دیواری شاری پێ نامۆ

دار و بەردی غەریبی لێی دەدرێ

خۆزگە دیوار دەبووم بە خۆی وا گوت

خۆزگە بەردێکی سەر ڕێ کە ناهزرێ

خۆزگە تۆزێک بە بێخەیاڵی دەمام

خۆزگە ئاوێک هەمیشە ڕادەبرێ

ئااای! بریا لەگوێن شنە دەگەڕام

وەکوو خەرمانەیەک بە با دەکرێ

هیچ شەقامێک نەبوو بیگرێ وەخۆی

ئاشنایەک بپرسێ لێی: ئەوە تۆی؟

دەست لەناو دەستی بێکەسی و غەمدا

هاودڵێک کوا دڵی پێ ساو بدرێ

باشترین دۆستی شەو بوو فەقەت ئەو

دەیدی چۆن ڕۆندکی لە چاو دەسڕێ

نەیدەناسی پیاسەڕێیەکی شار

جادەیەک کوا سەری کە هەڵبگرێ

وەڕەز و پاک کەساس و مات و غەریب

ساتەکانی بەتاڵی خۆی دەبڕێ

هیچ شەقامێک نەبوو بیگرێ وەخۆی

ئاشنایەک بپرسێ لێی: ئەوە تۆی؟

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٦٤)

لە خزمەت حەزرەتی مەحویدا:

بە نووری ADSI سەر بە فەیسبووکدا نەکەم چبکەم؟

بە شینێکی وەها چاری شەوێکی وا نەکەم چبکەم؟

لەبەر پێی ئەو پەڕە شینە تنێ فیلتێڕ و دەعبایە

دەسا زوو دەستوبرد فیلتەرشکەن سەودا نەکەم چبکەم؟

لەگەڵ هەستی منا ڕێ ناکەوێ ئەو تۆڕە خاوەی ئەو

وەکوو شێت سەر بە دیواری کەسانێکدا نەکەم چبکەم؟

لەڕێی ئەو شۆخەدا لایکم دەکرد و پێی نەنا پێما

دەسا لایکی هەموو عالەم بەسەر خۆما نەکەم چبکەم؟

دەمێکە شاری پڕ شۆری چەت و گەپ مات و خامۆشە

بە یاسای خۆم پەیامێک بۆ کچان ئینشا نەکەم چبکەم؟

لە دەستا لایک نەما بۆ دیاری نۆبەی لێدوان دێ جا

سەرنجدانم بەتاڵە و چاوەڕێی دۆدانەکەم، چبکەم؟!

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٦٥)

لەگەڵ حەزرەتی نالی:

شەوی یەڵدایە یا گاگۆڕە ئەمشەو

کە دیدەم دوور لە تۆ لێم مۆڕە ئەمشەو

دڵم وەک چاکەتی شێتانە قوربان

خەڵاتی بەرد و داری کۆڕە ئەمشەو

هەمیشە وایە یا نووساوە دەنگت؟

لە خەو هەستاوی یا هەر مۆڕە ئەمشەو

دڵیش مایل بە یاری نۆیە بۆیە

لە دۆستی کۆن سڵۆک و تۆڕە ئەمشەو

موسوڵمانان مەپرسن حاڵی ئاران

شەوی شین و خەریک گابۆڕە ئەمشەو

(٦٦)

ڕەنگی بواردووی دەمی تاڵی نەژیاوم وەرەوە

دەنگی ونبووی دەقی تاقی نەکراوم وەرەوە

ژەنگی هێناوە هەناوی کپ و تاریکی شێعر

تەنگی ئێوارە لەگەڵ هەستی نەماوم وەرەوە

گوڵی ئەو قاڵییە پڕ تاسەیە بۆ دیتنی تۆ

وەکوو ئەو دەرهەمە تا هەڵنەوەراوم وەرەوە

دەر و دیوار دەبڕێ دەستی درێژی دووریت

تاکوو ئەو جەردەیە جەرگی نەجناوم وەرەوە

چ دەکا ماسی لە ئامێزی زرێدا کە نەبێ؟

بەحرەکەی بێ بنی چوار دەورە دراوم وەرەوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

غەمی تۆیانە هەموو پەنجەرەکانی ڕووحم

پۆڕترەی بەرجەوەنی تاری دوو چاوم وەرەوە

لێرە وێستاوە لەسەر کاتی بەتاڵی سەفەرت

کاتژمێری سەری مات و حەپەساوم وەرەوە

بێ هەواڵ ماوەتەوەماڵپەڕی چۆڵی دنیام

ڕادوێ و تیڤی کوژاوەی دڵی خاوم وەرەوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

(٦٧)

تا ئەوین بێتەوە سەر ئاڵقەگەڕی خۆی بگەڕێوە

تا بیینێتەوە دڵ باڵ و پەڕی خۆی بگەڕێوە

تا بەهار چاوی بپشکوێ بە چرۆی سەوزی حەزێک و

لە بەری کاتەوە شێعری بە فەڕی خۆی بگەڕێوە

بگەڕێوە بگەڕێ تا لە ڕەگی ژین کوڵ و کۆی خوێن

تا زەمان سوورە لەسەر سووڕ و گەڕی خۆی بگەڕێوە

بیرچوونەوە واتایەکی کاڵی قەدەرم بوو

بگەڕێوە تەمەنی من بەشی ئەم غوربەتە ناکات

وەتەنم تا بسڕێ هەسری تەڕی خۆی بگەڕێوە

تا کەشی بێتەوە دیسانەکە ئەشق و وەشەویستی و

وەگەڕێ جوانی دەقی زەردەپەڕی خۆی بگەڕێوە

وەک هەمیشە غەزەلیش تامەزرۆی دیتنی تۆیە

وشە تا بێتەوە تویێی دێڕ و پەڕی خۆی بگەڕێوە

بەسەرهاتی من و تۆ تاوەکوو پڕ کاتەوە گەردوون

هەڵی بەست پردی هەموو بەحر و بەڕی خۆی بگەڕێوە

لێکمان هەڵدەبڕێ و هەر یەکەمان وێڵی هەوارێک

چارەنووس ئێمە دەنێرێ بۆ شەڕی خۆی بگەڕێوە

چەمی شینت کە لە باوەش بگرێ گیانی بە تاسەم

هەروەکوو ماسییەکی لاڵ و کەڕی خۆی بگەڕێوە

لەگەڵ ئاهەنگی نەمانم وەکوو بارانە دەگریا

ئەو کەسەی وا بە خەمم هەڵدەپەڕی خۆی بگەڕێوە